

Danken en het Verhaal van God

De vraag aan mij is:

'Komt er nog een versie van jouw benadering, waarin 'danken' aan de orde komt.

Dat is, wat mij betreft, iets anders dan 'dankbaarheid'. Dat is een meer statisch iets.

En dan gaat het mij om de spanning die juist bij 'danken' naar voren komt: heb je daar niet een ander als tegenpersoon voor nodig?!

Ik zal proberen daar iets over te zeggen:

'dank je wel' zeggen.

Tegen wie zeg je dat? En wanneer en waarom?

Voor mijn gevoel gaat het eerst om bewustwording.

Als kind leer je 'dank je wel' zeggen als je iets krijgt, Dat kan iets tastbaars zijn (een cadeautje), het kan ook wat minder tastbaar zijn: bijvoorbeeld een gebaar of woord van bevestiging of waardering.

Het gaat om iets wat door jou ervaren wordt als positief. Hoewel?

Mij werd als kind geleerd om sowieso 'dankjewel' te zeggen als je iets krijgt van een ander, ook al vind je het niet mooi, of zou je het willen weigeren.

Sociaal wenselijk gedrag of beleefdheid werd het genoemd. Met als motief: de ander moet je niet voor zijn hoofd stoten: hij heeft moeite voor jou gedaan, hij heeft zijn best gedaan. Dat mag je toch minstens wel honoreren.

Het 'dank je wel' zeggen kan dus beschouwd worden als een waardering voor iets dat je gekregen hebt. Een reactie op het geschenk. In plaats van een tegengeschenk.

Want stel je voor dat je in plaats daarvan zoekt naar een tegenprestatie als geschenk van dezelfde waarde, dan zou dat het eerste geschenk in een heel ander daglicht plaatsen. Eerder in een: 'nu staan we quitte'-gevoel.

Daarmee wordt heel erg duidelijk, dat we het moeilijk vinden iets als geschenk te aanvaarden, zonder daarvoor iets terug te doen. Met het gevoel in de schuld te komen staan bij de ander. Graag op zoek naar 'quitte'..., met een gevoel van gelijkwaardigheid.

'Dank je wel zeggen' is niet zo gemakkelijk.

Het is gemakkelijker te geven dan te ontvangen. Ja, maar ook dan kan er gemakkelijk sprake zijn van bijgedachten: je hebt liever dat de ander bij jou in de schuld staat dan andersom.

Geven betekent, dat jij iets te geven hebt, dat je daarmee iets boven de ander staat, of dat je daarmee iets zou kunnen verdienen...

Ja, en nu naar God en het verhaal van God.

Dan gaat het over ons bestaan en het gevoel, dat we daarbij hebben.

We leerden vroeger in ons bidden, dat we vooral God moesten danken voor alles wat goed was. Gezondheid, eten, vrij land, onze mogelijkheden.

En daarbij werd dan automatisch een scheiding gemaakt met ziekte, honger, dictatuur en beperkingen:

- *'we danken u Heer, dat wij het zo goed hebben, terwijl er zoveel ellende is op de wereld'*
- *'O Heer', wij danken U van harte, Voor nooddrift en voor overvloed; Waar menig mens eet brood der smarte, Hebt Gij ons mild en wel gevoed.'*

Dan maken we het weer kloppend, door niet op onze borst (onze genen, onze situatie, onze prestatie) te slaan, maar te zeggen: *'niet omdat we dat verdienen, maar alleen uit genade...'*

Wat zeggen we dan in vredesnaam nou echt??

Is dat het echte gesprek met God,

of is dat in wezen een zelfbevestigend gesprek met ons zelf?

Er is niets mis mee, om een gebed te beginnen met de woorden die je geleerd hebt, maar dan is het wel de moeite waard om daar eens wat op door te denken: jezelf serieus te nemen en ook de wijze waarop je het gevoel hebt, dat dat iets met God te maken heeft.

Mijn gedachte was: ga er eens van uit dat je dit gesprek zo open mogelijk met jezelf houdt in het licht van het Verhaal van God.

Dan moet er een moment komen, dat je in de spiegel kijkt en werkelijk ziet hoe je op dat moment in het leven staat.

Bidden wordt misschien dan wel een echt gesprek, waarin het om meer gaat dan een verlanglijstje van (al dan niet) vrome wensen.

En... danken krijgt dan misschien ook wel een andere klank en is niet meer gericht op alleen waar je beter van wordt.

Ik denk, dat danken haast eerder een ontdekkingswoord is, oftewel: je ontdekt, dat iets of iemand je helemaal geraakt heeft en dat er wat met je gebeurt (cq gebeurd is), en dat het dan niet uitmaakt of het om iets heel hoogs of heel dieps gaat.

Er kan een moment komen, dat je ontdekt te kunnen (of misschien wel te willen) danken voor een heel diepingrijpende gebeurtenis in je leven, die je van zijn levensdagen in zijn algemeenheid nooit zou willen wensen aan een ander of aan jezelf. Dat zou kunnen na een heel persoonlijke ervaring of ontdekking van zin en betekenis voor jezelf.

Uniek gekoppeld aan een heel specifiek moment, en nooit herhaalbaar als iets goeds voor iedereen.

Danken als een geraakt zijn door de ervaring van de waarheid van het Verhaal van God betekent, dat iets in je (noem het maar dat mysterie) de verbinding ervaart tussen jou en jouw concrete ervaring aan de ene kant en het Verhaal van God (in termen van 'Liefde' en 'met ontferming bewogen') aan de andere kant.

Dan hoeft dankbaarheid niet per se in woorden, maar kan het ook in de uitstraling van het leven en nooit in de vorm van 'quite-spelen' 'opofferen' of 'verdienen'.

Hoe kijk je nu naar het danken in ons gebed?

Veel sociaal (lees: kerkelijk) wenselijk gedrag. Ook een beetje bevestiging van het beeld dat we van de God hebben, die we graag voor ons karretje spannen: danken voor goede dingen en bidden voor verkeerde dingen.

Het is de moeite waard om eens voorzichtig verder te kijken naar de elementen van het Verhaal van God in ons bidden en danken.

Dan komt er vast meer reliëf, en meer gevoel, zowel positief als negatief.

Dan wordt het niet allemaal vanzelfsprekend, of mogelijk voorgekookt en voorgeschreven, maar zit er iets in van een worsteling, maar ook van een kans om nieuwe en diepere dingen te ontdekken van onszelf en van de ander...

De ander als tegenpersoon voor ons danken?

Met een hoofdletter ('Ander') promoveer je alles op afstand, met een kleine (letter) komt het heel dichtbij, maar gebeurt er vast ook wel meer...